

Короткостроковий вплив регулювання ЄС щодо надлишкових сталеливарних потужностей на експорт України до ЄС

Вероніка Мовчан
квітень 2026 року

Структура

1. Мотивація
2. Огляд регулювання ЄС
3. Експорт України до ЄС
4. Україна в регулюванні ЄС про надмірні потужності
5. Методологія
6. Вплив на експорт України
7. Висновки та рекомендації

Додатки

1. Мотивація

- Січень 2016: ПВЗВТ між ЄС та Україною передбачала взаємний безмитний доступ для промислової продукції; для деяких товарів – після перехідних періодів. АЛЕ: Сторони зберегли право використовувати захисні заходи та інші засоби торговельного захисту
- Липень 2018: ЄС застосував тимчасові захисні заходи щодо сталі. У лютому 2019 року їх було замінено остаточними заходами. Україна також підпадала під дію цих захисних заходів
- Травень 2022: ЄС призупинив дію захисних заходів для України. У травні 2025 року призупинення було продовжено ще на три роки
- Червень 2026: Термін дії захисних заходів ЄС щодо сталі закінчується в останній день червня. ЄК планує замінити їх новими заходами для захисту ЄС від глобальних надлишкових потужностей на ринку сталі
- **Мета дослідження:** оцінити вплив нового регулювання про надлишкові потужності на експорт сталі з України до ЄС та розробити рекомендації

2. Огляд регулювання ЄС

Пропозиція Регламенту Європейського Парламенту та Ради щодо **пов'язаного з торгівлею негативного впливу глобальних надлишкових потужностей** на ринок сталі Союзу (COM/2025/726 final) була представлена у жовтні 2025 року

	Запропоноване регулювання щодо надлишкових потужностей	Поточні заходи
1	30 різних категорій та підкатегорій	30 різних категорій та підкатегорій
2	Тарифні квоти (ТК) з обсягами безмитного імпорту в межах квоти до 18,3 млн тонн на рік, що на 47% менше порівняно з рівнями ТК 2024 року	Рівень ТК на 2024 рік: 34,5 млн тонн
3	Рівень мита поза квотою: 50%, що вдвічі більше порівняно з поточним рівнем	Рівень мита поза квотою: 25%
4	Застосовується до всіх країн, окрім країн ЄЕЗ, що є суттєвим розширенням охоплення; потенційно, спеціальний режим для України	Не застосовується до країн ЄЕЗ; дискретно застосовується до товарів, що походять з країн, що розвиваються – членів СОТ, включаючи Україну
5	<i>Потрібно визначити</i>	Індивідуальні ТК для окремих країн; для кожної категорії набір індивідуальних ТК відрізняється
6	Вимога «розплавлення та заливки» («melt & pour»)	Немає вимоги «розплавлення та заливки»
7	Не є захисним заходом	Захисний захід (відповідно до правил СОТ)

Пропозиція ЄС за категоріями продуктів

10 млн т

5 категорій з найбільшим абсолютним розривом між запропонованою ТК та імпортом ЄС з-поза ЄС та ЄЕЗ у 2025 році:

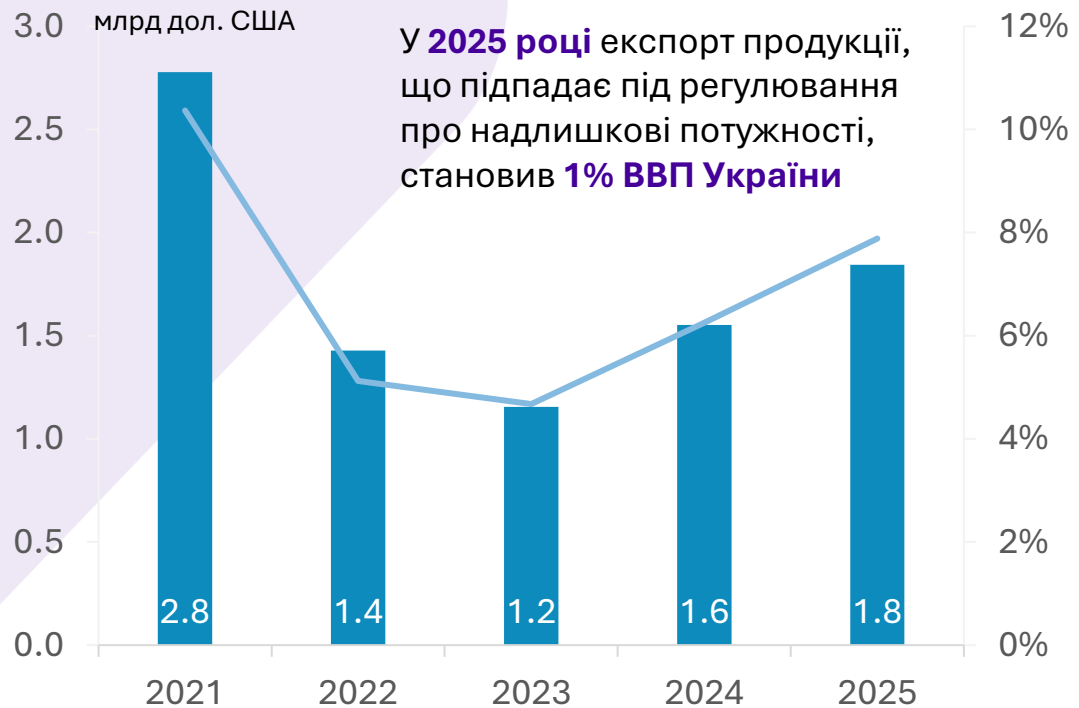
- 1.A. Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих металів: **4,25 млн т**
- 4. Листи з металевим покриттям: **2,25 млн т**
- 12. Прутки та легкі профілі з нелегованих та інших легованих металів: **1,07 млн т**
- 2. Холоднокатані листи з нелегованих та інших легованих металів: **1,00 млн т**
- 16. Дротовий стрижень з нелегованих та інших легованих металів: **0,97 млн т**

- 1.A Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих металів
- 1.B Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих металів
- 2 Холоднокатані листи з нелегованих та інших легованих металів
- 3.A Електротехнічні листи (крім GOES)
- 3.B Електротехнічні листи (крім GOES)
- 4 Листи з металевим покриттям
- 5 Листи з органічним покриттям
- 6 Продукція жерстяного млина
- 7 Квартопластини з нелегованих та інших легованих сплавів
- 8 Гарячекатані листи та смуги з нержавіючої сталі
- 9 Холоднокатані листи та смуги з нержавіючої сталі
- 10 Гарячекатані квартові плити з нержавіючої сталі
- 12 Прутки та легкі профілі з нелегованих та інших легованих металів
- 13 Арматура
- 14 Нержавіючі прутки та легкі секції
- 15 Дріт з нержавіючої сталі
- 16 Нелегований та інший легований дріт-пруток
- 17 Кутники, фасони та перерізи із заліза або нелегованої сталі
- 18 Шпунтові палі
- 19 Залізничний матеріал
- 20 Газові труби
- 21 Порожністі профілі
- 22 Безшовні нержавіючі труби та труби
- 24 Інші безшовні труби
- 25.A Великі зварні труби
- 25.B Великі зварні труби
- 26 Інші зварні труби
- 27 Холоднооброблені прутки з нелегованих та інших сплавів
- 28 Нелегований дріт

Джерело: Пропозиція Регламенту Європейського Парламенту та Ради щодо пов'язаного з торгівлею негативного впливу глобальних надлишкових потужностей на ринок сталі Союзу (COM/2025/726 final), Евростат

3. Експорт України до ЄС

Експорт України до ЄС, 2021-2025

У **2025 році** експорт продукції, що підпадає під регулювання про надлишкові потужності, становив **1% ВВП України**

■ Експорт в ЄС товарів, на які поширюється регулювання про глобальні надлишкові потужності, млрд доларів США (ліва шкала)

— Частка у загальному експорті України в ЄС, % (права шкала)

Джерело: власна інформація на основі оцінок експорту України (див. Додаток II для отримання детальної інформації)

Структура експорту України до ЄС, 2021–2025

	2021	2025	Різниця 2025-2021, в.п.
1.A Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих матеріалів	21%	42%	21
16 Нелегований та інший легований дріт-пруток	5%	12%	7
24 Інші безшовні труби	1%	9%	9
13 Арматура	3%	8%	5
2 Холоднокатані листи з нелегованих та інших легованих матеріалів	12%	8%	-5
22 Безшовні нержавіючі труби та труби	5%	6%	1
28 Нелегований дріт	2%	6%	3
21 Порожністі профілі	2%	4%	1
4.A Листи з металевим покриттям	12%	2%	-11
7 Квартопластини з нелегованих та інших легованих сплавів	26%	0%	-26
Інші категорії	11%	4%	-7

Різка зміна структури експорту України до ЄС, втрата експорту нелегованих та інших легованих квартопластин та значного скорочення обсягів експорту листів з металевим покриттям та холоднокатаних листів

4. Україна в регулюванні ЄС про надлишкові потужності

- Вплив регулювання ЄС про надлишкові потужності на експорт України залежить від того, яким є буде рішення ЄС щодо застосування цього регулювання до України
- Згідно з пропозицією, « Комісія приймає імплементаційні акти, що встановлюють розподіл тарифних квот зазначених у Додатку II, між країнам з урахуванням наступних елементів, залежно від обставин: ... ситуації країни-кандидата, яка стикається з винятковою та негайною ситуацією у сфері безпеки» (стаття 4.g)
- Таким чином, ЄС може:
  - Не застосовувати ТК
  - Застосувати індивідуальні ТК
  - Застосувати загальні ТК
  - Обрати змішаний підхід, що варіюється залежно від категорії продукту
- Якщо застосовуватимуться індивідуальні ТК, вплив буде залежати від базового періоду >>>

5. Методологія

- Ми застосовуємо **модель часткової рівноваги** для оцінки впливу нових правил ЄС про надмірні потужності:
  - **Для індивідуальних тарифних квот:** 50% мито поза ТК застосовується до експорту України, що перевищує рівень індивідуальної ТК. Це підвищує імпорتنі ціни, що впливає на імпортерів ЄС, які коригують свій попит відповідно до еластичності попиту на імпорт в ЄС. Ми припускаємо відсутність заміщення між джерелами імпорту на ринку ЄС
  - **Для загальних тарифних квот:** 50% мито поза ТК застосовується до експорту України, коли загальний імпорт ЄС досягає порогу ТК. Оскільки ми не можемо передбачити, наскільки успішно Україна зможе скористатися доступом до ринку в межах ТК, ми припускаємо, що імпортери ЄС базуватимуть свій попит на припущенні, що весь експорт України підлягає миту поза ТК (припущення щодо верхньої межі).
- **Дані:** Укрстат для даних про торгівлю України, Євростат для імпорту ЄС, WITS SMART для еластичності ЄС
- **Базовий рік:** 2025

Сценарії

Ми розробили кілька сценаріїв щодо можливих рівнів ТК, з якими стикатиметься Україна:

s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9	s10
Індивідуальні ТК для кожної категорії, пропорційні рівню середнього імпорту ЄС з України у:								Індивідуальна ТК на рівні 53% від 2025 року	Загальна ТК
2022-2024	2023-2025	2021-2025	2021	2025	2013	2013-2021	2019-2021		

Див. Додаток III для отримання детального пояснення того, як оцінювалися сценарії для індивідуальних ТК

6. Вплив на експорт України

Сукупний вплив регулювання про надмірні потужності на експорт України до ЄС, базовий рік: 2025

	s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9	s10
	2022- 2024	2023- 2025	2021- 2025	2021	2025	2013	2013- 2021	2019- 2021	53% від 2025	Загальна ТК
Зміна експорту України до ЄС:										
млн дол США	-698	-608	-643	-694	-488	-620	-698	-741	-549	До -1,168
% рік до року	-38%	-33%	-35%	-38%	-26%	-34%	-38%	-40%	-30%	До -63%

Джерело: власні оцінки

- Оптимальним результатом було б, якби регулювання про надмірні потужності не застосовувалося до України, ані постійно, ані тимчасово
- Наступним за бажаністю варіантом є запровадження індивідуальних ТК для України. Найкраще, якщо 2025 рік буде обрано як референтний період, оскільки саме цей період дозволяє мінімізувати втрати, які становитимуть 0,5 млрд доларів США (-26 % рік до року). Якщо буде обрано період 2022–2024 років, як запропоновано в проекті регулювання, втрати України становитимуть 0,7 млрд доларів США, або -38% рік до року
- Найгіршим сценарієм є включення до загальної ТК, що призведе до скорочення експорту до ЄС на суму до 1,2 млрд доларів США (-63% рік до року).

Вплив за ключовими категоріями (1/2)

Вплив на експорт України до ЄС, зміна порівняно з базовим рівнем, млн дол. США

Продукти	s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9	s10
	2022- 2024	2023- 2025	2021- 2025	2021	2025	2013	2013- 2021	2019- 2021	53% від 2025	Загальна ТК
1.A Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих матеріалів	-248	-209	-241	-289	-176	-119	-262	-340	-184	-391
2 Холоднокатані листи з нелегованих та інших легованих матеріалів	-63	-53	-46	-6	-42	-46	-25	-11	-50	-107
4 Листи з металевим покриттям	-4	-6	0	0	-6	-12	0	0	-6	-13
5 Листи з органічним покриттям	-1	-1	-1	0	-1	-2	-1	-1	-1	-2
13 Арматура	-123	-99	-105	-102	-54	-142	-103	-88	-70	-149
14 Нержавіючі прутки та легкі секції	0	-2	0	0	-3	0	0	0	-3	-6
16 Нелегований та інший легований дріт-пруток	-82	-71	-80	-100	-54	-51	-75	-95	-67	-142
21 Порожністі профілі	-31	-26	-29	-30	-21	-13	-24	-27	-21	-44
22 Безшовні нержавіючі труби та труби	-30	-31	-26	-10	-30	-36	-25	-14	-38	-81
24 Інші безшовні труби	-90	-81	-87	-122	-67	-154	-144	-130	-79	-167
27 Холоднооброблені прутки з нелегованих та інших сплавів	-1	-2	0	0	-3	-2	0	0	-4	-9
28 Нелегований дріт	-22	-21	-25	-35	-25	-39	-36	-35	-22	-46
Всього	-698	-608	-643	-694	-488	-620	-698	-741	-549	-1,168

Джерело: власні оцінки. У таблицю включено категорії, на які припадає 99% впливу

Вплив за ключовими категоріями (2/2)

Вплив на експорт України до ЄС, зміна порівняно з базовим рівнем, % рік до року

Продукти	s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9	s10
	2022- 2024	2023- 2025	2021- 2025	2021	2025	2013	2013- 2021	2019- 2021	53% від 2025	Загальна ТК
1.A Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих матеріалів	-32%	-27%	-31%	-37%	-23%	-15%	-34%	-44%	-24%	-50%
2 Холоднокатані листи з нелегованих та інших легованих матеріалів	-45%	-38%	-33%	-4%	-30%	-33%	-18%	-8%	-36%	-77%
4 Листи з металевим покриттям	-12%	-20%	0%	0%	-19%	-41%	0%	0%	-20%	-42%
5 Листи з органічним покриттям	-6%	-5%	-4%	-1%	-4%	-9%	-7%	-5%	-4%	-9%
13 Арматура	-83%	-67%	-71%	-69%	-36%	-95%	-70%	-59%	-47%	-100%
14 Нержавіючі прутки та легкі секції	0%	-21%	0%	0%	-24%	0%	0%	0%	-25%	-54%
16 Нелегований та інший легований дріт-пруток	-36%	-31%	-35%	-44%	-24%	-22%	-33%	-41%	-29%	-62%
21 Порожністі профілі	-47%	-40%	-43%	-45%	-32%	-20%	-37%	-42%	-31%	-66%
22 Безшовні нержавіючі труби та труби	-28%	-29%	-24%	-9%	-28%	-33%	-23%	-13%	-35%	-75%
24 Інші безшовні труби	-51%	-47%	-50%	-70%	-39%	-88%	-82%	-74%	-45%	-95%
27 Холоднооброблені прутки з нелегованих та інших сплавів	-11%	-19%	-2%	0%	-21%	-14%	0%	0%	-33%	-71%
28 Нелегований дріт	-21%	-21%	-25%	-34%	-25%	-38%	-35%	-34%	-21%	-46%
Всього	-38%	-33%	-35%	-38%	-26%	-34%	-38%	-40%	-30%	-63%

Джерело: власні оцінки. У таблицю включено категорії, на які припадає 99% впливу

7. Висновки та рекомендації

- Якщо Україну не звільнять з-під дії регулювання ЄС про надлишкові потужності, це матиме значний негативний вплив на експорт України до ЄС, посилюючи проблеми, пов'язані із запуском СВМ, який охоплює всі продукти, що підпадають під регулювання про надлишкові потужності
- Залежно від сценарію, регулювання про надлишкові потужності може призвести до скорочення експорту України від 0,5 до 1,2 млрд доларів США або від -26% до -63% від експорту 2025 року
- З точки зору України, ієрархія можливих результатів така:
  - **Оптимально:** Україна має постійне звільнення, тобто до неї ставляться так само, як до країн ЄЕЗ. Причини: Україна є країною-кандидатом, яка втратила майже половину своїх потужностей з виробництва сталі через повномасштабну війну. Тому Україну не можна вважати джерелом надлишкових потужностей на ринку сталі ЄС
  - **Другий за бажаністю варіант:** Україна тимчасово звільнена від дії регулювання відповідно до духу рішення про трирічне призупинення дії захисних заходів, прийнятого у 2025 році
  - **Третій за бажаністю варіант:** Україна підпадає під дію індивідуальних ТК. Вплив буде залежати від вибору референтного періоду та категорій продуктів, для яких будуть встановлені індивідуальні ТК. За нашими оцінками, бажаним референтним періодом є 2025 рік

Додаток І: Перелік категорій та підкатегорій (1/2)

Категорія	Продукти	Запропонована ТК (т)
1.A	Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих матеріалів	5 198 712
1.B	Гарячекатані листи та смуги з нелегованих та інших легованих матеріалів	4 581
2	Холоднокатані листи з нелегованих та інших легованих матеріалів	1 554 759
3.A	Електротехнічні листи (крім GOES)	612
3.B	Електротехнічні листи (крім GOES)	199 079
4	Листи з металевим покриттям	2 859 681
5	Листи з органічним покриттям	627 871
6	Продукція жерстяного млина	542 840
7	Квартопластини з нелегованих та інших легованих сплавів	1 196 903
8	Гарячекатані листи та смуги з нержавіючої сталі	153 186
9	Холоднокатані листи та смуги з нержавіючої сталі	496 342
10	Гарячекатані квартові плити з нержавіючої сталі	17 025
12	Прутки та легкі профілі з нелегованих та інших легованих матеріалів	881 735
13	Арматура	844 526
14	Нержавіючі прутки та легкі секції	133 595

Джерело: Пропозиція Регламенту Європейського Парламенту та Ради щодо пов'язаного з торгівлею негативного впливу глобальних надлишкових потужностей на ринок сталі Союзу (COM/2025/726 final)

Перелік категорій та підкатегорій продукції (2/2)

Категорія	Продукти	Запропонована ТК (т)
15	Дріт з нержавіючої сталі	40 462
16	Нелегований та інший легований дріт-пруток	1 569 532
17	Кутники, фасони та перерізи із заліза або нелегованої сталі	184 607
18	Шпунтові палі	31 263
19	Залізничний матеріал	16 472
20	Газові труби	222 413
21	Порожністі профілі	499 493
22	Безшовні нержавіючі труби та труби	32 967
24	Інші безшовні труби	268 901
25.A	Великі зварні труби	28 749
25.B	Великі зварні труби	83 616
26	Інші зварні труби	250 757
27	Холоднооброблені прутки з нелегованих та інших сплавів	97 315
28	Нелегований дріт	317 886

Джерело: Пропозиція Регламенту Європейського Парламенту та Ради щодо пов'язаного з торгівлею негативного впливу глобальних надлишкових потужностей на ринок сталі Союзу (COM/2025/726 final)

Додаток II: Джерела даних та оцінки

Джерела даних про торгівлю:

Укрстат: дані щодо вартості та обсягів експорту України за напрямками на рівні CN8. Період: 2021-2024

Євростат: дані щодо вартості та обсягів імпорту до ЄС за джерелами на рівні CN8. Період: 2021–2025

Покриття: товари, що підпадають під дію регламенту про надлишкові потужності

Експорт з України до ЄС:

В аналізі ми спираємося на **побудовану оцінку експорту України до ЄС**

Для ціни (вартості одиниці продукції) використана інформація України (експортер), для обсягу – інформація ЄС (імпортер). Для 2025 року використовуються значення вартості одиниці продукції попереднього року, оскільки інформація за весь рік на необхідному рівні дезагрегації відсутня.

Побудована оцінка експорту дозволяє уникнути спотворень дзеркальної статистики, спричинених, наприклад, розбіжностями між країною контракту та країною призначення в експортних даних України, різницею в даті вивезення товару з митної території України та ввезення на митну територію ЄС, а також будь-якими неправдивими звітами або помилками

Додаток III: Оцінки ТК для сценаріїв

- Згідно з проєктом регулювання, розподіл ТК між країнами за категоріями повинен відображати частку імпорту, яку кожна категорія мала протягом 2022–2024 років, розраховану як частка від рівнів ТК, встановлених для цієї категорії товарів.
- Виходячи з вищезазначеного, для кожної категорії та кожного референтного (базового) періоду (сценарії 1–8), експорт понад ТК оцінюється за таким алгоритмом:

Крок 1: Розрахуйте частку України в обсязі імпорту ЄС

Крок 2: Розрахуйте потенційну індивідуальну ТК як добуток загальної ТК та частки України в імпорті ЄС для цієї категорії

Крок 3: Розрахуйте частку ТК в обсязі експорту України до ЄС для цієї категорії товарів

Крок 4: Розрахуйте частку обсягу експорту понад ТК як одиницю мінус частку ТК в обсязі експорту України до ЄС

Крок 5: Розрахуйте вартість експорту понад ТК як добуток частки обсягу експорту понад ТК на вартість експорту України до ЄС

Контакти

Вебсайт : ier.com.ua

Електронна пошта : Movchan@ier.kyiv.ua

Інстаграм https://www.instagram.com/ier_kyiv/

Фейсбук : <https://www.facebook.com/IER.Kyiv/>

Телеграм : <https://t.me/ukreconomic>

Твіттер : https://x.com/IER_Kyiv